



## Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: .....  
Cím: A népkonyhák, kifőzések és tejcsarnokok soránykosztján él a pestiek tömege  
Tömege Fries Ujság  
Forrás: .....

Bp

(Hely)

1926. 1. 17.

(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

362.54

Hely

Idő

"1926"

Személy

# A népkonyhák, kifőzések és tejcsarnokok soránykosztján él a pestiek tömege

Akik naponta csak egyszer esznek — A bárónő is a népkonyhán él — Ahol gyerekek viszik a háztartást — Kifőzésbe járni már a jómódhoz tartozik — Kávét ebédelnek Budapesten a szegény nők százai.

A rend az lenne, hogy minden pesti családnak meleg tüzhelye legyen odahaza, vagy ahogyan egykor IV. Henrik francia király mondta: mindenkinek tyuk följön vasárnapként a fazekában. Sajnos, nálunk nemhogy tyuk telnek a fazékba: még főzés sincs nagyon sok helyen s tüzhely sem igen akad, ahol pedig a tűznek sohasem lenne szabad kialudnia. Nálunk vagy sehoh, vagy a népkonyhán ebédel népünk jórésze.

Amióta a népkonyhák ügyét igyekezem megismerni, több különösségre jöttem rá. Először is: nem értem, miért adnak csak ebédet s miért nem adnak reggelit és vacsorát azok a tisztelt urak és hölgyek, akik népkonyhákat csinálnak. És miért utánozza őket a főváros is a maga 62 népkonyhájával? Az uraknál és hölgyeknél még csak megértem, ők bizonyára nem fektettek még le üres gyomorral és nem ebédtek fel reggel korgó gyomorral. Ezért nem adnak reggelit a népkonyhán. De a főváros? Ez igazán tehetno róla, hogy a szegény ember reggelit és vacsorát is kapjon. Mert az mégis csak furcsa: jótékonynak lenni s közben eltűnni, hogy a sok boldogtalan huszonnégy órában csak egyszer jusson meleg táplálékhoz. Gyenge

táplálékhoz: Hiszen a népkonyhát nem igen lehet összetéveszteni a Ritz konyhájával, avagy a régi Szikszay híres ételfőző intézményével

### A bárónő is népkonyhára jár

Az ötödik kerület külső részén, a Vág utcában is van egy népkonyha. Még nincs tizenegy óra délelőtt, mikor már nagy és vegyes közönség gyülekezik össze a népkonyha bejárata előtt. Vegyes a közönség annyiban hogy a legkülönbözőbb társadalmi osztályokból verődik össze: de mind egyenlő abban, hogy mértéktelenül nagy szegénységben leledzenek.

A népkonyha műsorára nem is vagyok

kíváncsi. Hamisleves és lekvárosderelye váltakozik ott az étlapon napról-napra. A közönség érdekel, mert ebből derül ki, hogy mekkorát bukott ez a város a jóléteből a nyomor posványába. Egykor úgynevezett notórius munkakerülők gyülekeztek össze a népkonyhák csupasz asztalai körül. A bádogtányérok-ból nyugtalanverü csavargók, koldusok és dologkerülők ették a higrántásu, üres borsófőzeléket.

Más a helyzet. Belog társadalmi keresztmetszetében mutatkozik a



népkonyha közönségében. Apróságokat talállok itt nagy fazekakkal. Viszik haza az ebédrevalót testvéreiknek és szüleiknek. A tizenhároméves *Raganyi Piroska*val kezdek beszélgetni.

— Hát ti hol laktok?  
— Úteg-uccában.  
— Édesapád otthon!  
— Nincs. Franciaországban van.  
— Mit csinál ott?  
— A bányában dolgozik.  
— Pénzt nem küld?  
— Nem. Még csak két hónapja van oda.

— Hát az édesanyád mit csinál?  
— Betegen fekszik.  
— Te vezetted a háztartást?  
— Igen. Meg a Juliska. A kilenc éves.  
— Minden nap eljössz ide ennivalóért?

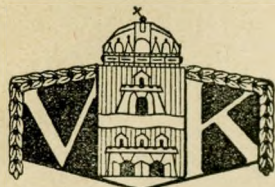
— Nem. Csak amikor „gyufával“ öszszegyűlik annyi pénz, amiből ebéd te-

lik.  
Kiderült azután, hogy Piroska és többi testvérekéi gyufával kereskednek a városban. Egy skatulya gyufa 500 korona. Ötven koronát keresnek egy skatulyán. Tessék elképzelni, amig ebből a hat kis gyereknek és a beteg édesanyjának ebédrevaló alakul ki. Az égnek áll a haja az embernek erre a gondolatra.  
Amig a kislánnyal beszélgetek, egy öszes uriaszony fogja meg a karomat.  
— Újságírónak tetszik lenni! — kérdezi.

— Igen, — felelem, — bár jobb lenne, ha angol lord volnék a Themse partján — válaszolom, mire az urinő:

— Hagyja csak kérem. Az sem fenéki tejfél. En báró Tannenbergné vagyok. Tehát majdnem a lordok között voltam egykor. És mit ér ez? Ma mégis a népkonyhára szorultam.

— De hogyan történt ez? — kérdezem.  
— Ugy, — feleli keserű mosollyal,



# Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: .....

Cím: .....

Forrás: .....

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. fiz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

Hely

Idő

Személy

Helyszám

— hogy férjem tábornok volt. Olmützben házuk és földbirtokunk volt. Alfrédde — ez volt férjem neve — Szegeden ismerkedtem meg még főhadnagy korában. Altábornagy volt, amikor az összeomlás jött. A csehek kikergettek bennünket Olmützből. A férjem meghalt. Nyugdíjat nem kapok. Jövedelmem nincs. Harisnyákat stoppolok. Így élek.  
— És a család? — kérdezem a finom arcvonású, öszülő nőt.

Mosolyog.

— A család szakított velem. Csak addig voltam jó, amíg férjem nagy és befolyásos ur volt. Most felém sem néznek.

Közben kinyílik a népkönyha ajtaja és a bárónő s a többiek is sietnek be. Ötezer korona a husznélküli ebéd ára. Minden porciónak akad gazdája. Aki későn jön, arra nem jut. El sem buszhattam a bárónőtől, aki sietett be a maga szegényes ételadagiért.

## Kifőzésekbe a „vagyonosabb” osztály jár

A vagyonos osztály fogalma is alaposan eltévedt. Valaha vagyonosnak az számított, akinek 50—200 ezer koronája volt takarékbán. Ma a százezer koronás ember koldusnak számít, ellenben irigyelt ember az a munkás, aki állásban van; biztos heti keresete van, s itt-ott egy-egy ócska ruhadarabot is tud vásárolni a Telek-téren, vagy a Kazár-ucai ruházletben. Nálunk már ezek is vagyonosoknak számítanak.

Ilyen „vagyonos” emberekből telik ki manapság a kifőzések közönsége. Jellemző, hogy az egyik kifőzés bejárata fölött táblák voltak készöve azzal a felírással, hogy ott franciául és angolul is beszél a gazda. Ugyátszik, néha erre is szükség lehet.

A Nefelets-ucca egyik kifőzésébe té-

vedtem be. Egészen tiszta az asztaltéri. A menü ára 12 ezer korona. A huslevés nem rosszabb a pesti átlag huslevéséknél. A marhahus, amit elém tetek, kicsiny, de ehető. Majdnem azt mondtam: kicsiny, de erős, tudniillik kemény volt, de vesse az első követ a gazdaasszonyra, aki nem rágott még kemény marhahúst a pesti kocsmákban. A főzelék bőséges és nem rossz. A tészta szép sárga és jóízű. Inkább a közönségen csodálkozom.

Asztaltársaim kérgeskezű munkások voltak. Persze, beszélgettünk. Józan, becsületos emberek. A politikáról meg van

a helyes véleményük. A frankhamisítók-ról és fajvédőkről szintügy.

— Humba! — mondja az egyik és a fajvédőkre gondol.

— Nagyurak gyalázata! — teszi hozzá a másik s a frankosokra érti.

A megélhetésről csak aztán szó.

— Nehéz ám az élet. — mondja egy gépgyári munkás. — még mindig alul vagyunk az „életstandardon”.

— Hogy érti ezt? — kérdelem.

— Ugy. — feleli, — hogy éppen csak tengődünk. Tüzelőre, ruhára, könyvre egy fillér sem telik. Pedig ez is kell az élethez. Színházról, szórakozásról nem is beszéllek.

Ime — gondoltam — a kifőzés egyszerű vendége, egy kérgestenyérű munkásember, életstandardról, könyvekről, meg miegyebekről beszél. Mégis csak különb az ilyen, mint a pénzhamisító herceg és országos főkapitány. Legalább is a becsületük különb ezekénél. Ezért nem veszhet el az olyan ország, ahol ilyen emberek is vannak.

## Ahol kávé ebédnek

Tömegével él köztünk olyan embertársunk, akinek napról-napra kávéval egyeb nem telik ebédre. A sok kis kávé-



kis leánykák ültek nagy pohár haboskávét mellett és jóízűen „ebédelték”. Egyik-másik diszkrétan, hogy senki ne vegye észre, hideg husfélélet pipégetett papirosból, de a legtöbb a csupasz kávéfőzést kanalazta.

A tehetősebbek kakaót, csokoládét, rizst, tojástartót pohárban — fogyasztottak. Ez azonban már 7—8 ezer koronás lehet jelentett s nem sokan engedték meg maguknak. Az ebédnek — ötezer koro-

nán alul kellett maradnia a legtöbbször, különben fölborul a büdzséje.

Itt aztán nem volt mit kérdeznem a szegény lányoktól. Mit is kérdezhettem volna? Hogy mit nyújt nekik az élet? Azt láttam magam előtt. Hogy nincs-e téli ruhájuk? Azt is láttam. Szomorúan elballagtam arra gondolva, milyen nagy is a szegénység ebben az urizáló, pöf-feszkező városban, ahol a lakosság jórészt még rendes ebédrevalóra sem telik.